

דגל מחנה אפרים

מתורתו של רבינו משה חיים אפרים מסדילקאב זי"ע

דגל הפרשה

מאמר עפ"י דברי רבינו בפרשה

הלימוד בספר הק' "דגל מחנה אפרים" הוא סגולה לבנים טובים
[בעל דמשק אליעזר בשם אביו האהבת ישראל בשם הה"ק מרוזין]
ובלשון קדשו: "לערנען אין 'דגל' איז מסוגל צו גוטע קינדער."
(שיח זקנים ח"ה עמ' מב)

ניתן לתרום להפצת עלונים ולזכות בסגולה לבנים טובים
בתרומת 10 ש"ח תזכו להפיץ 50 עלונים נוספים
להצטרפות בטלפון או במייל שבעמוד הבא

מסוגל להרגיע את עצמו.

בזווית העין קולט הוא רחוב קטן ושקט
שהחנויות שבו שונות, אינן רועשות וסוערות,
ללא שהות גורר הוא את החוקר ומבקש
לדעת במה שונים החנויות כאן, החוקר
מסתכל על השלטים ואומר, כאן נמכרים
הדברים היקרים ביותר, יהלומים ואבני
חן, ומפני מחירם הגבוה, הסחורה מוצגת
בכספות, והמסחר בהם מתנהל בצורה
מסודרת ושקטה.

הכפרי מבקש לראות מה הם האבנים
היקרות הנמכרות בחנויות, החוקר מסכים
ויחד הם נכנסים לאחת החנויות, המוכר
מקבל אותם בכבוד ומוציא כמה דוגמאות
מהאבנים הנמכרות, אך ברגע שהכפרי רואה
את האבנים פורץ הוא בצחוק מתגלגל,
ואומר, חשבת את אנשי העיר לחכמים,
אבל כעת אני רואה שאינם אלא טיפשים,
הרי מי ישלם על אבן קטנה, מבריקה ככל
שתהיה, סכום כסף כה גבוה.

מובן שצחוקו של הכפרי אינו מעיד כי אם
על טיפשותו, בהיותו אדם גס וארצי שאינו
רואה את היופי והחן של האבנים היקרות,
מוחו וליבו אינם מסוגלים לקלוט יופי עדין
שכזה.

רבינו מסביר בפרשתנו ברעיון זה את הפסוק
'יאר ה' פניו אליך ויחנך' וכה הם דבריו
[ד"ה יברכך]: **צריך להבין, הא ממיילא ידעינן
כשיאיר השם פניו אליו בוודאי יהיה לו חן,
ומאי שוב הברכה 'ויחנך'. ויש לומר, על
דרך דאיתא באור החיים על פסוק 'ויתן ה'
את חנו בעיני שר בית הסוהר' [בראשית לט,
כא], היינו כי החן שהוא שורה על האדם,
הוא חסד עליון וקדושה עליונה, ויש מי
שאינו יכול להבין זה החן ולקבל אותו, כי
הוא אדרבא ההיפוך מזה. ועל כן אמר שם
'ויתן ה' את חנו בעיני שר בית הסוהר',
היינו שהוצרך הקדוש ברוך הוא לשרות על
שר הנ"ל שיוכל לקבל חנו של יוסף, עד כאן,
עיין שם בצחות לשונו. וזה יש לומר גם כן
כאן הפירוש, שזהו ברכה אחרת, 'ויחנך'
היינו שיתן השם חנך בעיני כל, ושידעו
כולם מן החן שלך.**

באוזניהם, הכל כה גדול מפחיד ומאיים,
הבוקר פוגש אותם עיפיים, מבלבלים ממה
שחלמו, איך חיים אנשים בערבוביה גדולה
כזו, בליבם מרחמים הם על אותם האנשים
שלא יכולים לחיות חיים שלווים ומסודרים
כמותם, ונאלצים לעבור סיוט מידי יום.

בשונה מכולם היה אחד שדווקא התלהב,
החיים העירוניים קסמו לו, הסיפורים
הציתו בו את הרצון, ובמהלך הלילה הגיע
להחלטה, חייב הוא לראות ולחוות לפחות
פעם אחת את העולם הגדול, ואם לא עכשיו
אימתי.

אחרי ארוחת הבוקר, שעה שנפרדים
החוקרים מתושבי המקום שהתחבבו
עליהם, מנסה אותו אחד את מזלו, ושואל
אם יוכל להצטרף אליהם אל העולם שמעבר
לקו האופק, הם נענים בחיוב, ותוך זמן קצר
מוצא הוא את עצמו מנופף לשלום, נפרד
מכל מה שהיה בחייו עד כה, בידיעה שאולי
לא יראה אותם שוב.

הדרך הארוכה עוברת בעצלתיים, אך הוא
אפילו לא שם לב, עיניו ומוחו עסוקים
לבחון את הדברים החדשים הנקרים לפניו,
הדרכים הרחבות והסלולות, שלטי הדרכים
וההסתעפויות, המרכבות המפוארות
הזדהרות במהירות.

ככל שהם מתקרבים אל העיר הגדולה,
משתנה הנוף, לא עוד שדות מוריקים ופרות
רועות, כאן כבר נראים מפעלים גדולים
ועצומים, עשן קיטור ממלא את השמים,
הדרך הולכת ונהיית עמוסה, והנה הם
ניצבים בשער העיר.

עיניו של הכפרי כמעט יוצאות מחוריהו,
בחלומותיו הפרועים ביותר לא דמיון את
מה שהוא רואה כעת, בניינים גבוהים
ומרשימים, חנויות ענק המוכרות כל טוב,
אנשים מתהלכים לבושים בהידור, אורות
בכל פינה.

אחד החוקרים שרואה את מבטו המשתוקק
לחוות עוד ועוד, מציע ללוות אותו לסויר
ברחבי העיר, כדי שיוכל לראות את כל
הדברים מקרוב, הכפרי קופץ על המציאה
ומושך את החוקר איתו, מתרוצץ ואינו

בין יערות עד ונחלים שוצפים במקום מרוחק
ושכוח בעולמו הגדול של הקדוש ברוך הוא,
התקיים לו ישוב קטן של אנשים פשוטים
עובדי אדמה שלא הכירו שום דבר אחר
מלבדם, עולמם הסתכם באזור הסובב את
כפרם, מעולם לא דרכה שם כף רגל זרה.

יום אחד בעוד הכפריים מתכוננים ליום
העבודה, הגיחו מן היער קבוצת אנשים,
נראים ונשמעים כבני אנוש, אך מהיכן צצו,
מנין הגיעו לכאן? זה מול זה ניצבים שתי
הקבוצות, התושבים והאורחים, סורקים
במבטים מסוקרנים אלו את אלו.

ראש הכפר מתעשת וניגש אל הבאים ומרעים
עליהם בקולו, מהיכן באתם ומה הינכם
רוצים מאיתנו, מפני מה חדרתם לתחומנו?
אחד האנשים ניגש, מושיט את ידו לשלום,
ואומר: 'אנו קבוצת חוקרים, יצאנו לחקור
את הארץ, וללמוד עליה וממנה, בדרכנו
נראה לפנינו מקום ישוב שאינו מופיע על
המפה, ורצינו רק לבדוק האם תעינו בדרך'.

ראש הכפר עוטה על פניו מבט רציני, מהרהר
בדברים, ושוקל אם להאמין לסיפורם, אך
אינו מגיע למסקנה ברורה. מילים רבות
מהנאמר אינו מובן לו, ראשית, איך חוקרים
ארץ, ולמה צריכים לחוקרה, מה הם הדברים
בהם היא חשודה? ובכלל למה אמור להופיע
כפר על מפה, האם הכפר כולו עומד על מפה?
הכפריים מביטים בו, מחכים לשמוע את
מסקנתו לגבי האורחים, ומכיוון שאינו
מוצא סיבה לחשוש מהם, מחווה הוא בידו
ואומר: 'רשאים אתם לבוא בצל קורתנו,
אם כי נשגיח על מעשיכם עד לכתכם, בכדי
להבטיח שלא יאונה לנו כל רע'.

בלילה, סביב המדורה הבוערת, יושבים להם
האורחים יחד עם התושבים, השותים בצמא
את סיפוריהם, על העולם הגדול הקיים
מעבר לאופק, הערים הגדולות, השווקים
המפוארים והרחובות השוקקים, ואינם
מאמינים למשמע אוזניהם, האם באמת
קיים עולם כה שונה.

בחלומות הלילה מקבלים הסיפורים תמונות
וצבעים משונים ומוזרים, ההמולה הגדולה
מערפלת את חושיהם, בליל הקולות צורם

השעון שעל הקיר מראה כבר על שעה מאוחרת למדי, כאשר נכנסים אל הבית צמד החברים ר' אברהם ור' מאיר, זה עתה סיימו את תפילת ערבית בבית הכנסת הסמוך, וככל ליל שישי יעסקו בשיחה חסידית על ענייני תורה ועבודה.

ר' אברהם פותח, לפני ימים ספורים חגגנו את חג השבועות זמן מתן תורתנו, והזמן ראוי להתחזק בלימוד התורה, כבר עסקנו בזוויות שונות בדברי התורה והפעם נדבר בתכלית לימוד התורה שיהיה לשמה, לשם הקדוש ברוך הוא ולשם קיום מצוותיו.

דגל המעשה

מעשי חסידים מנפלאות רבינו

בזמנו של רבינו **הבעל שם טוב** הקדוש, היה יהודי אחד עם אמונה פשוטה, שלפניו היה חוכר אחוזה מפרץ העיירה ומשכיר את בתיה לאחרים. פעם אחת ביקש היהודי מהבעל שם טוב שיברכהו שישא חן וחסד בעיני הפרץ, הבעל שם טוב בירכו בכך, ואכן מאז והלאה נשא חן בעני הפרץ עד שפטר אותו מתשלום המס שחוכרי האחוזה היו מעלים לו. ובעוד היהודי עצמו הצליח לפטור עצמו מתשלום המס לפרץ, היה ממשיך לגבות את המס משוכרי הבתים, ולהגדיל אותו משנה לשנה, וכך עשה רווח רב.

כשנסתלק הבעל שם טוב לגנוי מרומים, נתהפך לב הפרץ באורח פלא, ואמר לחוכר כי מעתה והלאה יצטרך להעלות לו מס ככל החוכרים. כשמעו זאת הלך החוכר אל הרב הקדוש בעל **התולדות יעקב יוסף**, לבקש הימנו שיחזור למצוא חן בעיני הפרץ כבראשונה. אמר לו ה'תולדות' היות שהרבי הבעל שם טוב כבר איננו איתנו נצטרך להוציא את ספר התהלים, מיד פנה האיש אל הדלת כשהוא מפטיר אחריו 'כשהבעל שם טוב היה לא היו זקוקים לאמירת תהלים'. כיון שראה ה'תולדות' את האמונת צדיקים הפשוטה של אותו יהודי, אמר, מברך אני שתימשך אצלך הברכה כבתחילה, ואכן ברכת הצדיק נתקיימה ושוב פטר אותו הפרץ מתשלומי המס.

כך נמשך הדבר עד להסתלקותו של ה'תולדות', כיון שנסתלק קרא לו הפרץ ושוב הודיעו כי מעתה יעלה לו מס. החליט האיש לנסוע אל רבינו **הדגל מחנה אפרים**, כדי לחזור ולהמשיך את הברכה ששרתה אצלו בזכותם של שני הצדיקים. אך כשמעו תושביה היהודים של האחוזה על כוונתו לנסוע אל ה'דגל', הקדימו ובאו אל רבינו וסיפרו לו על מעשיו של האיש שאין מעלה מס לפרץ, עדיין גובה הוא מהם מיסים גבוהים.

כשהגיע אותו יהודי אל רבינו, הוכיחו על פניו ואמרו לו, 'רשע שכמותך, רימית את זקני, רימית את ה'תולדות', אך אותי לא תוכל לרמות'. בפנים נפולות יצא האיש מבית רבינו, אך לא אבה לוותר, מה עשה, שם פעמיו אל ציון הבעל שם טוב ובכה שם עד שנרדם. בחלומו נתגלה אליו הבעל שם טוב ואמר לו, יכול אתה לחזור אל נכדי וישועתך קרובה לבוא.

מיד חזר האיש אל ביתו של רבינו, כשהוא מתפרץ לחדרו וחוזר על בקשתו לברכה. נענה רבינו ואמר לו, 'לך לביתך בשלום, גם מהיום והלאה לא תצטרך לשלם את מס החכירה'. וכך הוה, היהודי חזר לישא חן בעיני הפרץ ופטרו מלשלם תשלומי המס.

[מעשיות וסיפורים יקרים עמ' קיז, שסיפר הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זי"ע]

רבותינו מאורי החסידות אמרו, כי עיקר לימוד התורה היא להידבק על ידה לנותן התורה, רבינו מרמז בזה את עניין מצוות בניית המקדש, וכדבריו בפרשת תרומה [ד"ה או יאמר ויקחו] **"צוה הקדוש ברוך הוא שיקח האדם להקדוש ברוך הוא אצלו, כמו שמפורש 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' ממש. אך איך אפשר ליקח הקדוש ברוך הוא כביכול שישרה אצל האדם, והיינו על ידי התורה שהוא שמתיו של הקדוש ברוך הוא, שהוא ושמנו אחד. וגם בזוהר הקדוש איתא [ח"ג עג.], 'קודשא בריך הוא ואורייתא כולא חד', וכשלומד תורה לשם הקדוש ברוך הוא, והוא לקיים מצותיו ולשמור הלא תעשה, ומזכיר אותיות התורה שהם שמתיו של הקדוש ברוך הוא, בזה הוא לוקח להקדוש ברוך הוא ממש, ושורה עליו השכינה כביכול, כמו שכתוב [שמות כ, כא] 'בכל מקום אשר אזכיר את שמי', כשיזכיר את שם של הקדוש ברוך הוא שהיא התורה הקדושה שכולה שמתיו, אז 'אבוא אליך וברכתך'. נמצא בעוסקו בלימוד תורה לשמה, בזה הוא לוקח להשם כביכול, וממשיך עליו השראת השכינה הקדושה".**

ר' מאיר מגיב, כוונת תורה לשמה היא, שלומד ועושה כי רוצה לעבוד את השם יתברך, ולא לשם קיום מצוה אשר מובטח עליה שכר, רבינו מסביר את ההבדל בבחינת האדם הלומד אם יהיה כבן שאינו עושה על מנת לקבל פרס, או כעבד שעושה כדי לקבל תגמול למעשיו, וכדבריו בפרשת לך לך [ד"ה ויש להבין] **"האמת הוא מי שלומד תורה לשמה ולא לשום צד הנאה וקיבול שכר, רק עובד השם יתברך בזה באמת, הוא בחינת 'בן', שזהו נקרא 'עושים רצונו של מקום' שבוודאי זהו רצון המקום ברוך הוא. אבל מי שעוסק בתורה ועבודה שלא לשמה, רק לשום איהו צד הנאה וקיבול שכר, הוא נקרא בחינת עבד ושפחה, שכל עמלם הוא רק לקבל שכר מאדוים, והשכר הוא בעיניהם עיקר התכלית, שכל השתדלות פעולתם היא רק בשביל השכר. וכמה מדרגות יש בעניין זה, יש שהוא בחינת עבד, ויש שהוא בחינת אמה ושפחה, ותורה לשמה הוא בחינת גבירה ומלכה, שעל ידי עבודה לשמה ממליכים הקדוש ברוך הוא ושכינתיה בכל העולמות, וגורם התגלות אלקותו ומלכותו בכל משלה".**

ר' אברהם מוסיף, בתחילת לימודו של האדם יתקשה מאוד ללמוד לשמה, מחמת הקושי שמערים עליו אותו זקן וכסיל, לכך אמרו לנו חכמינו זכרונם לברכה [סנהדרין קה:] 'לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוה אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה', בהמשך דבריו של רבינו שם הוא מוסיף על דברי חז"ל, שהשכינה עצמה מסייעת לאדם בתחילה שיעשה שלא לשמה, כדי שיבוא מזה ללימוד לשמה, וזה לשונו: **"השכינה כביכול כשהיא רואה שאין האדם יכול ללמוד**

ולעשות בתחילה תיכף לשמה באמת ובתמים, מחמת היצר הרע השוכן בקרב, אזי הוא מכניסה בלב האדם לעשות שלא לשמה, ועיקר כוונתה היא כמאמרם ז"ל, מתוך שלא לשמה בא לשמה". רבינו גם מוסיף, שכשהוא בא ללימוד לשמה, מעלה איתו גם את מה שלמד שלא לשמה, **"וזהו הדרך הטוב והנעים, כשבא אחר כך לשמה, אזי הוא מעלה אפילו הלימוד שלא לשמה, כי נעשה כסא זה לזה".**

ר' מאיר מוסיף, לא נוכל לעסוק בעניין מבלי להזכיר את מאמרו הידוע של הבעל שם טוב הקדוש, המובא כמה פעמים בדברי רבינו, ביניהם בפרשת צו [ד"ה ועי' הני"ל], "שמעתי מן אדוני אבי זקני זללה", **'אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים, לשונה פרקו מאה פעמים ואחד'** [חגיגה ט:], **היינו שיש בו אחד, שהוא אלופו של עולם".**

ר' אברהם אומר: רבותינו הבטיחו שיכל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה [אבות ו, א] אך ברור שהדברים הרבה אינם שכר גשמי, שהלא לעוסק בתורה לשמה אין ערך לשכר גשמי, אלא בוודאי היא שכר רוחני, שעל ידה יוכל לקשר עצמו לבורא ברוך הוא, וכדברי רבינו בפרשת ראה [ד"ה ובה י"ל ההפטר], **"איתא 'הלומד תורה לשמה זוכה לדברים**

הרבה', 'זוכה' לשון זכות ובהירות, פירוש שמזכך ומצחצח ל'דיבורים הרבה'... היינו שבכל פעם נשלח בפיו דיבורים חדשים כמעין הנובע, הן ברוחניות הן בגשמיות נתברך מעשה ידיו, ומשפיע שפע וברכות לכל המדרגות".

ר' מאיר מסכם, לימוד התורה הוא כדי להתקרב ולהידבק בבורא על ידה, וכשלומד כך הוא בבחינת בן למקום, ויש סיוע משמים בתחילה כשלומד שלא לשמה, כדי שיוכל על ידי זה להגיע ללימוד לשמה, וזוכה בזה לקבל זכות ובהירות בלימוד, ומדרגות גבוהות להתקדש במ, יהי רצון שזוכה לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים.

הודעה משמחת
בס"ד הוקם קו מיוחד
לתורת רבנו זי"ע ותולדות חייו
בו ניתן לשמוע דרשות ושיעורים
מחשובי הרבנים שליט"א
מס' הקו
079-5037675
שמעו ותחי נפשכם